

УДК 37:796.015:351.74

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2020-93-8>

КОМПЛЕКСНЕ ПОЄДНАННЯ НАПРЯМІВ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ ВИТРИВАЛОСТІ В МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

Боровик Микола Олександрович,
кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки
факультету № 2

Харківський національний університет внутрішніх справ

boroviknik86@gmail
orcid.org/0000-0003-0943-6735

У праці розглянуто питання, пов'язанні з формуванням фізичної витривалості майбутніх офіцерів поліції шляхом комплексного поєднання напрямів фізичної, тактичної, вогневої та психологічної підготовки.

Розглянутий термін фізична підготовка поліцейського, а саме фізична підготовка поліцейських – це спеціалізована професійно-прикладна система фізичного виховання, яка спрямована на збереження здоров'я, творчої та трудової активності, усебічний розвиток фізичних і психічних якостей, спеціально-прикладних і життєво важливих умінь і навичок, необхідних для виконання службових завдань, визначені їй загальні та спеціальні завдання.

Ефективність виконання прийомів фізичного впливу працівниками поліції залежить від розвитку фізичних якостей. Розвиток швидкісного складника фізичної витривалості дає змогу випередити суперника, відреагувати швидше й виграти час у поєдинку. Вияв комплексних форм швидкісних рис тісно пов'язаний із рівнем розвитку сили, гнучкості, координаційних здібностей, досконалістю техніки виконання певної рухової дії.

Виконання прийомів фізичного примусу вимагає від поліцейських розвитку такої риси, як гнучкість.

Такі дії виникають під час застосування поліцейських заходів примусу, переслідування правопорушників, подолання різноманітних перешкод.

У складних, непередбачуваних умовах ефективніше виконуватимуть рухові завдання працівники з достатнім рівнем розвитку спритності. Основними елементами спритності є координованість, точність, своєчасність і раціональність рухів і дій.

Розвиток силового складника окремих груп м'язів дасть змогу вдосконалити прояв вибухової сили поліцейському, що є актуальним при затриманні правопорушника, який чинить злісну непокору.

Розкрита сутність тактичної, вогневої та професійно-психологічної підготовки майбутніх офіцерів поліції, визначені їх напрями й засоби реалізації.

Установлено, що забезпечення поєднання напрямів підготовки (фізичної, тактичної, вогневої та психологічної) можливо за умови оволодіння курсантами алгоритмами дій поліцейського в різних ситуаціях професійної діяльності як під час проведення навчальних занять, так і під час проходження навчальної практики і стажування на посаді.

Запропоновано приклад сценарію ситуаційного завдання на тему: «Групове порушення публічного порядку», що допоможе вирішити низку питань, а саме: 1) оволодіти діями при припиненні групового порушення публічного порядку; 2) удосконалювати дії з дотримання заходів особистої безпеки; 3) удосконалити тактики комунікації; 4) удосконалювати вміння здійснювати «контакт і прикриття».

Ключові слова: професійно важливі якості, курсант, професійна підготовка, фізична витривалість, ситуаційне завдання, комплексний підхід.

COMPLEX COMBINATION OF PROFESSIONAL TRAINING DIRECTIONS AND THE PURPOSE OF FORMATION OF PHYSICAL ENDURANCE IN FUTURE POLICE OFFICERS

Borovyk Mykola Oleksandrovych,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Lecturer at the Department of Tactical and Special Physical Training
Kharkiv National University of Internal Affairs

boroviknik86@gmail
orcid.org/0000-0003-0943-6735

This work covers issues related to the formation of physical endurance of future police officers through a comprehensive combination of directions of physical, tactical, fire and psychological training.

The term physical training of a police officer is considered. Physical training of police officers is a specialized professional-applied system of physical education, which is aimed at maintaining health, preservation creative

and labor activity, comprehensive development of physical and mental qualities, special-applied and vital skills and abilities needed to perform official tasks, its general and special tasks are defined.

The effectiveness of the use of techniques of physical impact by police officers depends on the development of physical qualities. The development of the speed component of physical endurance allows you to get ahead of the opponent, react faster and gain time in the fight. The manifestation of complex forms of speed features is closely related to the level of development of strength, flexibility, coordination skills, perfection of the technique of performing a certain motor action.

Realization of techniques of physical impact forces police officers to develop such a feature as flexibility.

Such actions occur during the use of police coercive measures, prosecution of offenders, overcoming various obstacles.

In difficult, unpredictable conditions, motor tasks will be performed more effectively by employees with a sufficient level of dexterity development. The main elements of dexterity are coordination, accuracy, timeliness and rationality of movements and actions.

The development of the force component of certain muscle groups will improve the manifestation of "the explosive force" of a police officer, which is relevant when apprehending an offender who commits malicious disobedience.

The essence of tactical, fire and professional-psychological training of future police officers is revealed, their directions and means of realization are defined.

It was found that providing a combination of directions of training (physical, tactical, fire and psychological) is possible if the cadets master the algorithms of police action in different situations of professional activity both during training and during training and internships.

An example of a scenario of a situational task on the topic: "Group violation of public order" is offered, which will allow to solve a number of questions, namely: 1) to master actions at the termination of group violation of a public order; 2) to improve actions on observance of measures of personal safety; 3) improve communication tactics; 4) to improve the skill of "contact and cover".

Key words: professionally important qualities, cadet, professional training, physical endurance, situational task, integrated approach.

Вступ

Ефективність виконання прийомів фізичного впливу працівниками поліції залежить від розвитку фізичних якостей. Розвиток швидкісного складника фізичної витривалості дає змогу випередити суперника, відреагувати швидше й виграти час у поєдинку. Вияв комплексних форм швидкісних рис тісно пов'язаний із рівнем розвитку сили, гнучкості, координаційних здібностей, досконалістю техніки виконання певної рухової дії.

1. Теоретичне обґрунтування проблеми

Фахівцями (М. Булатова, Т. Круцевич, І. Медведєва, В. Платонов) доведено, що розвинені фізичні риси людини є передумовою ефективної професійної діяльності. Дослідження М. Ануфрієва, В. Ведернікова, О. Зарічанського, В. Монастирського, В. Пліска, В. Синьова свідчать, що досягнення високих результатів професійної діяльності можливе лише за умови належної психофізичної підготовленості правоохоронців.

Відповідно до положень чинних нормативних документів, визначення рівня фізичної підготовленості майбутніх офіцерів поліції здійснюють під час добору кандидатів на службу в поліцію, у подальшому під час щорічної підсумкової перевірки в системі службової підготовки поліцейських.

2. Методологія та методи

Рівень фізичної підготовленості кандидатів на службу в поліцію визначають шляхом тестування й визначення рівня розвитку основних фізичних рис і навичок

з метою встановлення придатності кандидата до служби в поліції та спроможності переносити фізичні навантаження без зниження працездатності під час виконання службових завдань, що стоять перед органами й підрозділами поліції. Тобто йдеться про необхідність визначення рівня фізичної витривалості майбутнього поліцейського.

Аналіз нормативів із загальної фізичної підготовки свідчить про зниження вимог до фізичної підготовленості працівників поліції загалом (за винятком кандидатів на службу до підрозділів поліції особливого призначення).

Поряд із цим останнім часом має місце недостатній рівень фізичного розвитку, слабка фізична й психологічна підготовленість кандидатів на навчання в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Це в подальшому ускладнює процес оволодіння ними професійними вміннями й навичками, що вимагає розробки методики розвитку їхніх фізичних якостей, зокрема фізичної витривалості, стимулювання до занять фізичними вправами.

Метою статті є теоретичне обґрунтування комплексного підходу до формування фізичної витривалості майбутніх офіцерів поліції в процесі навчання шляхом поєднання напрямів фізичної, тактичної, вогневої та психологічної підготовки й забезпечення їх практичної спрямованості.

3. Результати та дискусії

До головних напрямів, що забезпечують формування фізичної витривалості як

інтегрованої характеристики особистості фахівця, на нашу думку належить *фізична підготовка, тактико-спеціальна (тактична), вогнева й психологічна*. Зазначені напрями професійної підготовки реалізуються через зміст навчальних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки: «Спеціальна фізична підготовка», «Тактико-спеціальна підготовка» («Тактична підготовка»), «Вогнева підготовка», «Професійно-психологічна підготовка працівників поліції», «Юридична психологія».

Фізична підготовка – це спеціалізована професійно-прикладна система фізичного виховання, яка спрямована на збереження здоров'я, творчої та трудової активності, усебічний розвиток фізичних і психічних якостей, спеціально-прикладних і життєво важливих умінь і навичок, необхідних для виконання службових завдань (Ануфрієв, Бутов, 2003: 46). Її метою є підготовка фізично розвиненого офіцера поліції, який спроможний витримувати великі фізичні навантаження та психологічну напруженість і вирішувати завдання, які виникають у процесі служби, формування звички до самостійних систематичних занять фізичними вправами протягом усього життя.

У процесі фізичної підготовки курсантів вирішують загальні та спеціальні завдання. *Загальні завдання*: розвиток і вдосконалення фізичних якостей – витривалості, сили, швидкості, спритності; оволодіння руховими вміннями та навичками, необхідними для виконання службових завдань; виховання сміливості, рішучості, ініціативності, наполегливості, самостійності, впевненості у своїх силах, психічної стійкості; залучення до регулярних занять фізичними вправами та спортом; опанування теоретичних знань і практичних умінь самоконтролю за станом здоров'я в процесі занять фізичними вправами.

Спеціальні завдання: оволодіння прийомами самозахисту, рукопашного бою, обеззброєння й затримання осіб, що загрожують публічного порядку, особистій безпеці та безпеці громадян; формування вмінь долати природні та штучні перешкоди, виконувати спеціальні вправи; уміння орієнтуватися на місцевості.

У контексті формування фізичної витривалості спеціальна фізична підготовка має бути спрямована на розвиток основних фізичних рис: сили, швидкості, гнучкості, спритності.

Під час застосування прийомів фізичного примусу поліцейському необхідно виявляти силу, а отже, навантаження під час фізичної підготовки мають бути такими, щоб забезпечити найвищий прояв сило-

вих можливостей при виконанні рухових дій і збереження правильної техніки виконання прийомів.

Напружений графік професійної діяльності поліції вимагає розвитку в поліцейських фізичної витривалості (загальної та спеціальної). Загальна витривалість дає можливість упродовж тривалого часу виконувати роботу, що потребує високих вимог до серцево-судинної системи, системи дихання й центральної нервової системи. Розвинена загальна витривалість дає людині змогу: а) виконувати значний обсяг рухової діяльності; б) підтримувати високий рівень інтенсивності рухової діяльності; в) швидко відновлювати сили після значних навантажень. Спеціальна фізична витривалість (силова, швидкісна, координаційна) дає змогу зберігати ті самі показники, але в більш складних (нетипових, екстремальних) умовах. Розвиток фізичної витривалості (загальної й спеціальної) у майбутніх офіцерів поліції вимагає цілеспрямованої й спеціально організованої фізичної підготовки.

Ефективність виконання прийомів фізичного впливу працівниками поліції залежить також від розвитку *швидкості*. У науковій літературі швидкість розглядають як комплекс функціональних властивостей, що забезпечують виконання рухових дій за мінімально стислий проміжок часу. Розрізняють елементарні комплексні форми вияву швидкісних рис.

Розвиток швидкісного складника фізичної витривалості дає змогу випередити суперника, відреагувати швидше й виграти час у поєдинку. Вияв комплексних форм швидкісних рис тісно пов'язаний із рівнем розвитку сили, гнучкості, координаційних здібностей, досконалістю техніки виконання певної рухової дії.

Виконання прийомів фізичного примусу вимагає від поліцейських розвитку такої риси, як гнучкість. *Гнучкість* – це морфологічні й функціональні властивості опорно-рухового апарату, які визначають амплітуду різних рухів. Специфіка професійної діяльності працівників поліції передбачає виконання ними різноманітних рухових дій, деякі з яких потребують незначної амплітуди рухів у суглобах, а інші – майже граничної. Такі дії виникають під час застосування поліцейських заходів примусу, переслідування правопорушників, подолання різноманітних перешкод тощо.

Як зазначає В. Бондаренко (Бондаренко, 2018: 142), у складних, непередбачуваних умовах ефективніше виконуватимуть рухові завдання працівники з достатнім рівнем розвитку *спритності*. Спритність є однією з найбільш багатограних за структурою

та виявом фізичною рисою, яку тлумачать як здатність швидко, точно, цілеспрямовано, економно й винахідливо виконувати рухові завдання. Вона визначається здатністю точно здійснювати рухи, швидко перерозподіляти увагу з одних рухових дій на інші, знаходити оптимальні варіанти виконання вправи в разі зміни умов. Основними елементами спритності є координованість, точність, своєчасність і раціональність рухів і дій.

Тактична підготовка. Тактична (тактико-спеціальна) підготовка спрямована на підготовку працівників поліції, які володіють теоретичними знаннями, уміннями й навичками з питань тактики дій поліції в поліцейських операціях, у типових та екстремальних ситуаціях різноманітного характеру, готовності до практичних дій в екстремальних умовах і під час проведення поліцейських операцій, а також із забезпечення публічного порядку на основі вимог законів України, статутів, інструкцій та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції.

Тактична (тактико-спеціальна) підготовка майбутніх поліцейських спрямована на засвоєння теоретичних основ та основних принципів роботи засобів спеціальної техніки; оволодіння тактичними прийомами застосування спеціальної техніки; засвоєння правових основ застосування спеціальної техніки; набуття навичок практичної роботи з окремими зразками спеціальної техніки; застосування поліцейських заходів примусу (фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї), засобів спостереження, сигналізації та зв'язку при виконанні завдань з охорони публічного порядку й в інших умовах складної оперативної обстановки; застосування сучасних спеціальних технічних засобів, що знаходяться на озброєнні поліції; набуття навичок документального оформлення фактів використання технічних засобів та оформлення отриманих результатів застосування засобів спеціальної техніки.

Одним із напрямів тактико-спеціальної підготовки майбутніх офіцерів поліції є набуття знань, умінь і навичок щодо забезпечення особистої безпеки, безпеки громадян і безпеки підпорядкованого особового складу при виконанні оперативно-службових завдань.

Згідно з визначенням А. Черкашина, особиста безпека – це система організаційно-правових, фізичних і тактико-психологічних заходів, що дають можливість зберегти життя і здоров'я поліцейського, забезпечити високий рівень ефективності його професійних дій. Особиста безпека є результатом реалізації комплексу заходів,

спрямованих на зниження професійного ризику до реально можливого мінімуму, що дає змогу гарантувати збереження життя й здоров'я, нормальний психічний стан, дієздатність працівника поліції (Черкашин, Акіменко, Бондаренко, 2009: 235).

Для підвищення рівня особистої безпеки під час здійснення професійної діяльності поліцейський повинен володіти знаннями стосовно тактики забезпечення безпеки; особливостей дій під час наближення й контакту; дій поліцейського на місці події; дій під час опитування особи (заявника, потерпілого, свідка); тактично правильного здійснення поверхневої перевірки особи та її особистих речей; дій при супроводженні затриманого (у пішому порядку й на транспорті).

Реалізація завдань тактичної (тактико-спеціальної) підготовки майбутніми офіцерами поліції вимагає досить високого рівня їхньої фізичної підготовки й розвиненої фізичної витривалості, зокрема, у складних (екстремальних) ситуаціях професійної діяльності.

Важливим складником професійної підготовки майбутніх офіцерів поліції є *вогнева підготовка*, основи якої закладають у закладі вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Мета вогневої підготовки – формування в майбутніх офіцерів поліції «міцного теоретичного підґрунтя ключових розділів вогневої підготовки: матеріальної частини зброї, заходів безпеки під час поводження зі зброєю, порядку та правил її застосування, використання, а також прийомів і правил ведення вогню з пістолета й автомата; розвиток у поліцейських навичок безпечного поводження зі зброєю; набуття впевненості в надійності й ефективності зброї, яка знаходиться на озброєнні Національної поліції» (Круцевич, 2012: 195).

Оволодіння зазначеними вміннями та навичками з вогневої підготовки вимагає розвитку фізичної витривалості, зокрема спеціальної фізичної витривалості (швидкісної та координаційної), оскільки ефективно (прицільне) використання вогнепальної зброї досягається саме за рахунок швидкого реагування (наприклад ухилення), здатності до контролю положення тіла, гнучкості й збереження статичності положення під час стрільби.

Швидкість дій поліцейського й уміння користуватися вогнепальною зброєю під час вогневого контакту зі злочинцем, як зазначають С. Гаврік, А. Черніков (Гаврик, Черніков, 2016: 116), є гарантією збереження життя та здоров'я. Фахівці підкреслюють, що під час підготовки майбутніх поліцейських необхідно формувати в них навички ведення вогню на випередження,

без якісного прицілювання, за стислий проміжок часу; на коротких дистанціях, під час руху, зі зміною позицій і з укриття; на тлі фізичних і психологічних факторів відволікання; в умовах обмеженої видимості тощо.

Формування зазначених умінь і навичок з вогневої підготовки й розвиток необхідних вольових рис і якостей особистості досягається шляхом моделювання конкретних професійних ситуацій на заняттях із вогневої підготовки й використання тренажерів (наприклад мультимедійного тиру), які відтворюють та імітують умови застосування вогнепальної зброї.

Особливе місце в професійній підготовці майбутніх офіцерів поліції посідає *психологічна (професійно-психологічна) підготовка* до професійної діяльності, яка починається й реалізується в освітньому процесі закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання як під час засвоєння змісту відповідних навчальних дисциплін, так і в позанавчальній діяльності.

Психологічна підготовка має на меті формування в курсантів стійкої позитивної мотивації до правоохоронної діяльності; розвиток професійно важливих якостей; підтримання на високому рівні психологічної готовності до впевненого й ефективного виконання працівниками своїх службових обов'язків відповідно до посади та виду діяльності в типових та екстремальних ситуаціях; зміцнення згуртованості працівників довкола мети професійної діяльності, формування відповідної корпоративної культури в службових колективах; озброєння працівників психологічними вміннями й навичками, необхідними для успішної, безпечної й ефективно професійної діяльності, також психологічна підготовка є однією з умов швидкої адаптації людини до обставин, що пов'язані із загрозою для життя; спрямована на формування стійкості до негативних чинників оперативно-службової діяльності (Делікатний, 1995: 80).

Уважаємо, що для реалізації завдань із психологічної підготовки майбутніх офіцерів поліції в контексті формування фізичної витривалості доцільно використовувати такі форми роботи: тренінги щодо розвитку професійної пам'яті, уваги й спостережливості; психофізичні тренінги щодо подолання перешкод (ускладнення, смуга перешкод, лабіринти); ідеомоторне тренування; тренінги з використанням елементів несподіванки, дефіциту часу, шумових і вогневих ефектів (морально-психологічна смуга); тренінги щодо опанування ситуацій, пов'язаних зі сприйняттям страждань, крові, поранень, травм, убитих; навчання

основам аутогенного тренування; тренінги самонавіювання, самовпевненості, настрою; ситуативно-образне психорегульоване тренування, уявне оцінювання курсантом індивідуально-ціннісних якостей і ситуацій, у яких він досяг успіху.

Узагальнюючи викладене вище, можемо сказати, що сутність комплексного підходу формування фізичної витривалості майбутніх офіцерів поліції полягає у використанні в усіх напрямках підготовки (фізична, тактична, вогнева, психологічна) методів, форм і засобів, які наближають процес навчання до реальних умов професійної діяльності (навчально-тренувальні стрілецькі комплекси, інтерактивний тир, штурмова смуга перешкод, тактичний полігон, лабіринти тощо), моделюють та імітують професійні ситуації (сюжетно-рольові ігри, сценарії, алгоритми дій у різних ситуаціях), що як сприяє розвитку фізичної витривалості, так і підвищує рівень підготовки майбутніх офіцерів поліції до професійної діяльності загалом.

Для оволодіння алгоритмами дій поліцейського курсантам пропонують комплекс ситуаційних завдань, вирішення яких вимагає знань і вмінь із фізичної, тактичної, вогневої підготовки, а також юридичних і психологічних засад професійної діяльності поліцейського. Ситуаційні завдання є інсценуванням певного правопорушення; ролі правопорушників і поліцейських виконують курсанти. Вирішення кожного ситуаційного завдання сприяє: 1) оволодінню курсантами правомірними та безпечними діями в конкретній ситуації; 2) удосконаленню професійних умінь і навичок (особистої безпеки, застосування заходів поліцейського примусу, фізичних прийомів самозахисту, прийомів застосування вогнепальної зброї); 3) підвищенню психологічної готовності до дій у складних умовах, розвитку вольових якостей особистості (рішучості, самовладання, упевненості тощо).

Розглянемо приклад сценарію ситуаційного завдання на тему «Групове порушення публічного порядку», вирішення якого дає змогу сформувати в курсантів алгоритм правомірних дій під час припинення групового порушення публічного порядку (таблиця 1).

Завдання заняття: 1) оволодіти діями при припиненні групового порушення публічного порядку; 2) удосконалювати дії з дотримання заходів особистої безпеки; 3) удосконалити тактики комунікації; 4) удосконалювати вміння здійснювати «контакт і прикриття».

Час заняття: 160 хвилин. Місце: відкрита місцевість.

Таблиця 1

Алгоритм дій поліцейських у ситуації групового порушення публічного порядку

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1. Підготовча частина – 5 хв.			
1.1	Перевірка особового складу, доведення мети й завдань заняття.	5	Перевірити готовність слухачів до заняття. Звернути увагу на однострій і наявність спорядження.
2. Основна частина – 150 хв.			
2.1	Спідрейсери (група осіб) заблокували рух на дорозі, чинять опір, скоюють напад на поліцейських.	30	Зі складом групи ознайомитися за допомогою відеоматеріалу групових порушень публічного порядку. Опрацювати основні принципи під час проведення сценарію: - установити основні цілі; - установити основні завдання; - визначити основні помилки поліцейських у відеосюжеті; - довести заходи особистої безпеки всіх учасників при проведенні сценарію («правопорушникам» надається змога користуватися фактами порушення особистої безпеки патрульними – напад, заволодіння зброєю, утеча).
2.2	Частина 1 – Групове порушення публічного порядку, напад на поліцейських. 1. Підхід поліцейських до правопорушників. 2. Оцінювання обстановки, доповідь диспетчеру, виклик допомоги. 3. Відпрацювання принципів «контакт і прикриття». 4. Прибуття додаткових нарядів. 5. Утворення патрульної групи. 6. Координація дій поліцейських. 7. Затримання правопорушників. 8. Утримання периметру безпеки.	60	Група поділяється на дві частини. Перша підгрупа поділяється на пари. Спочатку на місце пригоди прибуває один наряд поліції. <i>Розподіл ролей:</i> - поліцейські – перша підгрупа. - правопорушники – друга підгрупа. <i>Звернути увагу на дотримання поліцейськими заходів безпеки.</i> При підході до правопорушників проводиться оцінювання обстановки (місце пригоди, наявність людей і т/з навколо, ступінь небезпеки). Після оцінювання обстановки до диспетчера доводяться відомості щодо ситуації, яка склалася, і викликається допомога.
			Після привітання поліцейські стають за схемою «контакт і прикриття» в позицію «інтерв'ю» і спілкуються з організатором. Працівники поліції наголошують: « <i>Блокування дорожнього руху – це порушення публічного порядку. Припиніть правопорушення.</i> » Після прибуття додаткових нарядів перший наряд патрульної поліції доповідає диспетчеру про факт їхнього прибуття й, можливо, про необхідність додаткових нарядів поліції. Перший і додаткові наряди патрульної поліції утворюють патрульну групу. Очолює патрульну групу старший наряду патруля, який першим прибув на місце пригоди. Старший патрульної групи доводить до відома відомості щодо ситуації та ставить завдання патрульній групі, розташовує всіх патрульних у єдине шиккування. Порядок, дистанція між патрульними в шикванні залежить від ступеня небезпеки. Старший патрульної групи подає команди: « <i>Припиніть правопорушення</i> », « <i>Не чиніть опір. Поліція буде застосовувати силу</i> ». У разі агресивної протидії активні правопорушники затримуються.

Продовження таблиці 1

			<p>Затримання виконує одна патрульна пара. Інші поліцейські патрульної групи забезпечують периметр безпеки й дають змогу безперешкодно виконувати затримання.</p> <p>Периметр безпеки поліцейськими підтримується за рахунок:</p> <ul style="list-style-type: none"> - голосових команд «Стій. Назад», «Я буду використовувати спеціальні засоби»; - жестів рукою «Стій»; - використання спеціальних засобів (газові балончики, кийок гумовий). <p>Контроль дій правопорушників. Не ставати на одну лінію. Інформувати про небезпеку.</p>
			<p><i>Зміна ролей підгруп.</i> <i>Проведення брифінгу з учасниками сценарію.</i></p>
2.3	Частина 2. Агресивна поведінка правопорушників, використання ними травмонебезпечних предметів, зброї.	30	<p>У разі високого ступеня небезпеки патрульні не підходять до місця, де відбувається правопорушення. Поліцейські знаходяться на безпечній відстані й проводять такі дії:</p> <ul style="list-style-type: none"> - постійний зв'язок з диспетчером, доведення ситуації, яка змінюється; - на відстані встановлюються активні правопорушники та організатори; - фіксують появу зброї; - попередження про небезпеку громадян, які знаходяться навколо. <p>У разі використання правопорушниками зброї або смертельної загрози для патрульних поліції подається команда «Стій. Стрілятиму». У крайньому разі для припинення злочину використовується зброя на ураження.</p> <p><i>Зміна ролей підгруп.</i> <i>Проведення брифінгу з учасниками сценарію.</i></p>
3. Заключна частина 35 хв.			
3.1	Підведення підсумків заняття	35	Узагальнення результатів заняття й визначення помилок з подальшим їх обговоренням. Указання на позитивні моменти під час проведення сценаріїв.

Матеріальне забезпечення: 1) поясне спорядження поліцейського зі спецзасобами (на кожного); 2) макети зброї (для кожного); 3) переговорний пристрій.

Реалізація сценаріїв здійснюється в такій послідовності:

1) підготовчий етап – постановка мети й завдань; ознайомлення з фабулою; розподіл ролей та інструктаж щодо їх виконання; оснащення учасників необхідним спорядженням;

2) етап реалізації – виконання ситуаційного завдання, що вимагає здійснення певних послідовних дій відповідно до фабули (непокора, погрози, намагання зникнути, напад на поліцейського тощо). Основною умовою є наближення до реальних умов діяльності поліції. Залежно від розвитку подій передбачено застосування поліцейських засобів примусу (фізичної сили та спецзасобів), виклик допоміжних сил тощо; 3) підведення підсумків – оцінювання ефективності дій всіх учасників ситуації; визначення правомірності дій; правильності кваліфікації дій правопорушників; дотри-

мання заходів особистої безпеки; взаємодія поліцейських за принципом «контакт і прикриття»; психологічний контроль; складання адміністративних документів.

Висновки

Проведення сценаріїв, які максимально наближенні до реальних умов професійної діяльності поліцейського, з використанням поясного спорядження зі спецзасобами, макета зброї, переговорного пристрою, які будуть реалізовуватися як на відкритій місцевості, так і на спеціальних полігонах, ставитимуть перед курсантами завдання, вирішення яких вимагає застосування знань і вмінь із фізичної, тактичної, вогневої підготовки, а також юридичних і психологічних засад професійної діяльності поліцейського, що буде мати комплексний вплив на розвиток їхньої фізичної витривалості.

Перспективним напрямом є практична перевірка запропонованого комплексного підходу до формування фізичної витривалості курсантів під час навчання в закладі вищої освіти зі специфічними умовами навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ануфрієв М.І., Бутов С.Є. Основи спеціальної фізичної підготовки працівників органів внутрішніх справ : навчальний посібник / заг. ред. Я.Ю. Кондратьєва, Є.М. Моїсеєва. Київ : Національна академія внутрішніх справ України, 2003. 338 с.

2. Бондаренко В.В. Професійна підготовка працівників патрульної поліції: зміст і перспективні напрями : монографія. Київ, 2018. 524 с.

3. Гаврик С.Ю., Черников А.И. Совершенствование огневой подготовки полицейских. *Особенности подготовки полицейских в условиях реформирования системы МВС України* : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 20 трав. 2016 р.). Харків, 2016. 268 с.

4. Делікатний С.К. Професійно-психологічна підготовка працівників органів внутрішніх справ. *Інформаційний бюлетень Республіканського навчально-методичного центру Української академії внутрішніх справ*. 1995. № 3. 154 с.

5. Теорія і методика фізичного виховання : у 2 т. / під ред. Т.Ю. Круцевич. Київ : Олімпійська література, 2012. Т. 1 : Загальні основи теорії та методики фізичного виховання. 392 с.

6. Черкашин А.І., Акіменко Д.О., Бондаренко Я.Г. Тактико-спеціальна підготовка працівників патрульної служби міліції України : навчальний посібник. Харків : ХНУВС, 2009. 272 с.

REFERENCES

1. Anufriiev, M.I., & Butov, S.Y. (2003). *Osnovy spetsialnoi fizychnoi pidhotovky pratsivnykiv orhaniv vnutrishnikh sprav* [Basics of special physical training of law enforcement officers] Kondratieva, Ya.Yu., & Moiseie-

va, Ye.M. (Eds.). Kyiv: Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav Ukrainy [in Ukrainian].

2. Bondarenko, V.V. (2008). *Profesiina pidhotovka pratsivnykiv patrolnoi politsii : zmist i perspektyvni napriamy* [Professional training of patrol police officers: content and perspective directions]. Kyiv [in Ukrainian].

3. Havryk, S.Yu., & Chernykov, A.Y. (2016). *Sovershenstvovaniye ognevoy podgotovki politseyskikh. Osoblyvosti pidhotovky politseyskykh v umovakh reformuvannia systemy MVS Ukrainy* [Improving fire training of police officers], *Osoblyvosti pidhotovky politseyskykh v umovakh reformuvannia systemy MVS Ukrainy – Peculiarities of police training in the conditions of reforming the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference*, 7. Kharkiv [in Ukrainian].

4. Delikatnyi, S.K. (1995). *Profesiino-psykholohichna pidhotovka pratsivnykiv orhaniv vnutrishnikh sprav* [Professional and psychological training of employees of internal affairs departments], *Informatsiyni biuleten Respublikanskoho navchalno-metodychnoho tsentru Ukrainskoi akademii vnutrishnikh sprav*, 3 [in Ukrainian].

5. Krutsevych, T.Yu. (Eds.). (2012). *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia* [Theory and methods of physical education]. (Vols. 1-2), *Zahalni osnovy teorii ta metodyky fizychnoho vykhovannia – General foundations of the theory and methods of physical education* (Vols. 1). Kyiv: Olimpiiska literatura [in Ukrainian].

6. Cherkashyn, A.I., & Akimenko, D.O., & Bondarenko, Ya.H. (2009). *Taktyko-spetsialna pidhotovka pratsivnykiv patrolnoi sluzhby militsii Ukrainy* [Tactical and special training of employees of the patrol service of the police of Ukraine]. Kharkiv: KhNUVS [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 15.12.2020.
The article was received 15 December 2020.*